

Izhaja vsak torek in petek v tednu ob 11. uri predpolne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po posti prejemam ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jelgersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Boj dr. Tume

proti grofu Alfredu Coroniniju in dr. Ant. Gregorčiču s pomočjo „Lažitorbe“ in dr. Staniča je sploh znan. Ali nič ne osvitiuje bolje tega neslanega boja, nego vedenje dr. Tume v zadevi vipavske železnice in prepotrebnih cest ob italijanski meji, kjer živé naši ljudje v pravi sužnosti, ne da bi si mogli pomagati.

Vipavsko železnično je hotel ta vsestranski strokovnjak v nekem času kar čez noč zgraditi; potrebni denar je hotel od zasebnikov v par dneh zagotoviti in v najkrajšem času nabrati. A predno je to storil, je premenil mnenje ter je postal mrzel nasproti železnici, tako da mu je bilo enako, naj se gradi ali ne. Njegovi tovariši so ga imeli naravnost za nasprotnika železnici in ne brez razloga, kakor je bilo prav dobro pojašnjeno v dotednem peresnem boju pretekle jeseni v našem listu.

Ta strokovnjak, ki je skušal dobiti zadevo vipavske železnice v svoje roke in je pri tem s svojo nevkretnostjo nadražil sedanjega deželnega glavarja proti njej ter provzročil odpor, radi katerega se je gradba tako dolgo zavlekla, je dolžil v „Soči“ grofa Coroninija in dr. Gregorčiča tega neuspeha ter je sebe opravičeval, češ, da je le radi imenovanih poslancev posegel v to zadevo v smislu znanega shodu pri Rebu. Ako se bo pa vipavsko železnično gradila že pomlad, kakor se nadejam, tedaj se ne bomo čudili, če nastopi dr. Tuma, pa bo sebi pripisoval, da je prišlo do gradbe. Kar je uspeha, je njegovo, kar je neuspeha, je drugih; ako ne more uspeha sebi pripisovati, je bolje da ga ni.

Izredno naklonjenost pokazal je dr. Tuma cestam, ki naj bi se gradile, oziroma popravile ob italijanski meji, kjer so naši ljudje tako ukenjeni, da se ne morejo garniti in da ne morejo spraviti v denar izvrstnih svojih pridelkov. Že pred leti bila je ta zadeva v njegovih rokah kot deželnega odbornika, in že takrat bi bila najbrže zaspala, ako ga ne bi bil zdramil grof Coronini, da je vendar rešil dotedni akt. Tako je prišlo, da se je vlada odločila za rečene ceste ali kolovoze od Vrhovlja do Kostanjevice in naprej do Kambreške in do Srednjega ter spodaj v dolino ob Idriji, ki dela mejo med Avstrijo in Italijo, od Golegabrdja do Britofa. To je zasluga naših državnih poslancev. Ali ta moža ne smeta imeti zaslug; zato dr. Tuma podira, kar ona zidata.

Neverjetna se nam je zdela novica, katero opisuje dopisnik od beneške meje v

današnji številki, ker smo zagovarjali dr. Tuma, češ da ni mogoče, da bi on deloval proti tem cestam, da to troši kdo v strankarske namene, poslužuječ se imena dr. Tume. A motili smo se; novica je resnična. Dr. Tuma, ki ima že davno v rokah neke uteke, zadevajoče omenjene ceste, ki bi kot deželnemu odborniku in zaščitnik onih krajev, za katere je poročeval, moral uteke pravočasno rešiti ter ljudi poučiti, kako jim je postopati, da dobijo že dolgo zaželjene ceste, ter priporočati vso zadevo deželnemu odboru in zboru v podporo, porabil je nespoznatumost nekaterih občin kot pretvezo, da je stavil v deželnem odboru predlog, naj se vladi nasvetuje, da porabi vsote, namenjene za ceste ob italijanski meji, ne za te, ampak za druge ceste.

Mož hoče dokazati, da kar on nasvetuje, je bolje, pa ne pomisli, da boljše je sovražnik dobremu, in da s svojim mešanjem le to doseže, da se slednjem ne bo gradilo ne to, ne ono, kajti da bi vlada denar, ki je namenjen za natanko določena dela, porabila v druge namene, to more pričakovati le strokovnjak dr. Tuma. Kar je zasnovano, se dá zavleči ali zaprečiti; ali s tem ni na drugo stran nič pomagano. Pač pa je dokazano, da dr. Tuma ne more trpeti uspehov drugih ljudij, da podira z veseljem, kar so drugi zgradili, da mu je ljubše, da ni uspeh, nego da niso njegovi. In ta mož govoril in piše o složnem delovanju, ki ne trpi človeka poleg sebe, ki pozna in čista le sebe in nobenega druga, ki dela sto zaprek, ako delo ne prihaja iz njegovih rok.

Nadejamo se, da se občine, ki so pri teh cestah prizadete, se porazumejo, da deželni zbor dovoli prispevek za njihovo gradbo iz deželnega zaloga, ter da v skrajnem slučaju vlada še kaj navrže na to, kar je že obetala. S tem pa nočemo reči, da naj se ceste drugod ne gradijo; potrebne so tudi drugod in se bodo gradile; ali to ne gre da se podira, kar je že v dobrem tiru, s pretvezo, da se hoče kaj boljšega, ker boljše je sovražnik dobremu, kakor je dr. Tuma nasprotnik grofu in njegovim uspehom.

Zveza društva za promet, rejo in zavarovanje živine.

„Zveza društva za promet, rejo in zavarovanje živine“ ni potrjena.

Pravila so bila podana c. k. namestništvu dne 25. sept. p. l. Namestništvo je samo pravila poslalo na c. k. ministerstvo notranjih poslov, češ, da pravil ne more potrditi, ker jih ni obravnavali po društveni

Dokler je bil živ stari Gordej, in je gospodaril še Ivanov oče, živila sta sosedova v prijaznosti med seboj. Če so potrebovale ženske sito ali golido (čeber), ali pa možje plahlo ali kolo, pa so poslali iz ene hiše v drugo ter si pomagali kot dobrí sosedje med seboj. Če je priletelo tele na gumno, izgnal ga je sosed, in rekel le toliko: „Nikar ne puščaj sem, pri nas — pravi — še nismo pospravili vršaja (žita)“. Ali tega pa ne, da bi bil skrival in zapiral kaj na gumnu ali v skedenju, ali obrekovali drug drugega.

Tako so živelji pri starem. Ali ko so začeli gospodariti mladi, šlo je vse drugače. —

Vse je nastalo iz malenkosti.

Ivanova sinaha je bila jela zbirati jajca za velikonoč. Jedva se je zdani, pa je že šla po jajca tje v koš pod skedenj. Nekoč so bili najbrže otroci splašili kuro in zletela je čez plot k sosedu, in tam znesla jajce. Mlada pa tega ni vedela; le misli: „Zdaj ni časa, treba je napraviti se za praznik; pozneje pojden ter vzamem jajce“. In zvečer je šla pod skedenj — ali jajca

nem zakonu z dne 15. novembra 1867 am-pak po patentu od dne 26. novembra 1852, in to radi tega, ker pravila določujejo, da „Zveza“ dovoljuje posojila svojim udom.

C. k. ministerstvo pa jih tudi ni potrdilo, ker smatra „Zvezo“ za nekako „zavarovalnico“ in ne za podporno društvo.

Tudi ves ustroj naših „podpornih društev za govedorejo“ ne ugaja c. k. ministerstvu. Misli pa na nova postavna določila. Torej ne preostaja druga, nego čakati.

Odlok se glasi:

Velečastiti gospod Blaž Grča, župnik in deželnji poslanec v Šempasu!

Na Vašo vlogo zadevajočo nameravano ustanovitev društva z naslovom „Zveza društva za promet, rejo in zavarovanje živine“ je odločilo c. k. ministerstvo notranjih poslov to-le:

Nameravana zveza ima namen združiti v skupno delovanje tista društva, ki se bavijo mej drugim tudi sčez zavarovanjem živine. Na podlagi predloženih pravil plačevala bi ta krajevna društva kot člani zveze gotov, po zvezi vendar h večem do 5% dolčen del njim vplačanih zavarovalnih zvez kot redni letni prinesek, nasproti pa bi prispevala zveza v jednakem razmerju k odškodninam, katere bi morala plačevati društva. V bistvu ima torej zveza mej drugimi tudi namen, baviti se in direktno sčez zavarovanjem, ter se ima smatrati vsled tega zavarovalnim društvom, za koja veljajo določbe ces. patenta z dne 26 nov. 1852 drž. zak. br: 253.

C. k. ministerstvo notranjih poslov pa ne more dati dovoljenja, da bi se ustanovila omenjena zveza, ker ne dostaje omenjenemu ministerstvu predpogoja za presojanje ob izvedljivosti in dopustnosti projekta.

Ker namreč zveza v svojih pravilih samih ne skrbi za posebne odredbe za opravljanje zavarovanja živine po svojih članih, in tudi ne more za to skrbeti, temveč je v tej stvari navezana na ustroj dotednih krajevnih zavarovalnic za živino, morala bi biti racionalna in sčez zavarovalno-tehnične strani nepomanjkljiva organizacija teh društev neobhodno potreben predpogoj za dopustljivost in živnost zveze.

V koliko pa skrbi zveza izrecno le za pristop društev, ki so vstanovljena na podlagi drušvenega zakona z dne 15. novembra 1867, drž. zak. br: 134, bi bila torej vče vnaprej izključena mogočnost vstanoviti ta predpogoj, ker bi taka društva sploh ne bila opravičena baviti se sčez zavarovalnimi posli, neglede še na to, da ne odgovarja ustroj v naših krajih sedaj na gori

ni bilo. Tedaj začne mlada izpraševati tačno pa svaka: ali ga niso oni vzeli? „Ne, — pravijo — nismo ga vzeli“. In Taras, mlajši svak je dejal: „Tvoja čopa je znesla na dvorišču pri sosedu, tam je kokodakala in od tam je priletela“. Mlada pogleda svojo čopo; sedela je z drugima na gredi, že je bila zaprla oči, šla je bila spat. Kar vprašala bi jo bila, kje je znesla, ali saj ne da odgovorja. In mlada je šla k sosedom.

„Kaj pa želiš, mlada?“

„Lejte — pravi — moja kura je bila zletela k vam, ali ni znesla kje pri vas jajca?“

„Niti videli jo nismo. Imamo svoje kokoši Bog jih je dal, že davno nesejo. Mi smo pobrali svoja, ni nam treba ptujih. Mi, dete, ne hodimo pobirat jajce po ptujih dvoriščih.“

Mlada je bila razčaljena. Rekla je še nepotrebno besedo, soseda še dve, in ženi sta se začeli psovati. Ivanova žena je priresla vodo in tudi ona se je vmešala v to reč. Tedaj pa skoči Gabrijelova gospodinja in jela je zmerjati sosedo; spomenila je, kar je bilo in pridelala še, kar nikoli ni bilo. In začel je rava in kava. Kričale so vse

Uredništvo in upravnost se nahaja v „Narodni tiskarni“, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na wedništvo, oglase in naročnino pa na upravnost „Gorice“. Oglas se računajo po petitrstih in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbji.

omenjeni pravni podlagi obstoječih tacih društev postavnim zahtevam.

O tem Vas obveščam vsled odloka c. k. namestništva dd. 8. t. m. br 41/Pc, vracuje Vam 3 izvode predloženih pravil.

C. k. okrajno glavarstvo. Gorica, 13 februarja 1900.

C. k. dvorni svetnik:
(Ime nečitljivo.)

Dopisi.

IZ Vipolž, 25. februarja 1900. —

Čudna beseda „Vipolž“, kaj ne? Misliš si bodate morda, da je to kraj, kjer pravijo polž „Vi“, a to ni tako. Vipolž t. j. Vipolž je prijetna vasica v dolenjih Brdih, ki steje 99 h. štev. in čez 500 prebivalcev. Ljudstvo je pridno in delavno. Nekaj je samosvojih posestnikov, nekateri so cerkveni kmetje in spet drugi so kmetje podgorskega grofa Atems-a, ki ima tukaj kaj star grad. Razen tega je v naši vasici cerkev in šola. Kdor ni bil še v Vipolžu težko bi našel vhod v cerkev, ker stoji v prav skritem kraju. Veliko težje bi pa našel našo „slavno“ šolo, ne šolo — kurnik. Prosim, naj vam povem nekaj o tej šoli. Šolska sobica je v nekem poslopju daleč od sredine vasi tik velike ceste pod gradom. Vhod ji je obrnjen proti jugo-zahodu in do katerega se pride po stopnicah. Pred sobo, oziroma pod sobo, je veliko dvorišče — smradljivo gnojišče. Ker stoji na vsakej strani po en posestnik, meša zdaj eden, zdaj drugi ta svoj zlati zaklad gnoj. Mislite si, kako prijeten parfum se širi o takih prilikah po šolskih sobicah. To segače drugače po nosu, kakor Vodnikove preljube svinjske krače in Linhartove suhe klobase na Prešernovem godu v Eliziju. Morda bi kdo rad vedel, kako velika je ta sobica? Evovam, ona je 6 m dolga, nekaj čez 4 m široka in 2 m 35 cm visoka ter ima tri luknje za oko, to so okna. V sobici je enajst staroveških klopi, tabla, mizica, omara in dve stari polomljeni stolici. Šola je bila ustanovljena leta 1873. Torej že blizu 30 let zapravlja v tej celici mladina svoje zdravje. Letos obiskuje šolo čez 100 otrok. O, koliko trpi šolska mladina in učitelj posebno po letu v takem zaduhlem prostoru? Ker zahteva šolska postava, da mora mladina redno obiskovati šolski pouk, naj se ji da tudi primernih prostorov, ker le v primerno prostorni sobi se lahko poučuje in mladina pazi ter si nabira prekoristnih naukov za poznejše življenje. Prejšnji g. nadzornik nam je večkrat obljubaval novo poslopje, a ni mislil, da obljuba dela dol-

hkratu, ali pa čakale ugodne prilike ter izrekle po dve besedi hkratu. In to same slabe besede. Ti si taka, ti pa taka; in ti tatica, cafuta (vlaka), ti še starega tasta z gladom moriš, ti brezvestnica.

— „A ti beračica, pretrgala si moreno. In tudi naš ravnovisnik*) imaš, daj ga nazaj!“

In spoprijeli sta se za drog, polile vodo, potegnile rute z glave ter se jele tepsti. Tedaj prihiti Gabrijel s polja, pa se potegne (oglassi) za svojo ženo. Ali tudi Ivan priskoči selenom, in vsi so treščili skupaj. Ivan je bil krepak mož, pa je otepel vse. Gabrijelu je izpulil šopek brade. Ljudje so pridrli, in razločili jih siloma.

Od tega je začelo.

Gabrijel zavije svoj šopek brade v papir in šel je tožiti k starosti.

„Jaz — pravi — je nisem gojil (redil) za to, da bi mi jo ruval ta smolasti Vančin!“

*) Ravnotežni drog — jarem za nošnjo vode

(Dalje pride),

Da, obljuditi in dati bilo bi preveč. Ta dolg je zapustil svojemu nasledniku; a slišali smo, da tudi sedaj ne bo nič. Vedno tožijo, da ni denarja. Posestnik plačuje leta in leta, a njegovi mladini se ne privošči niti obresti tega t. j. primernega prostora, kjer bi se izobraževala.

Ker je letos sestavljen nov šolski svet, ker je nekaterim udom že znana ta sobica in ker imamo to dobo tudi Vipolžci uda v okrajnem šolskem svetu v osebi g. Antona Školarisa-a, upamo, da bo on povzdignil svoj glas ter opisal svojim soudom o prepotrebi novega šolskega poslopnja. Bože daj, da bi se to kmalu zgodilo!

Iz učiteljskih krovov 28. februar 1900.
Hvala Ti, cenj. „Gorica“, da si v štev. 16. t. l. prinesla primera plače učitelja s plačo čuvajev-državnih gozdov, kakor že prej dne 27. oktobra m. l. primera plače učitelja II. plač. vrsté, s plačo finančnega nadstražnika. Res, strmii naj svet in se čudi nad tem, kako se skrbi za državne uslužbence, kateri čuvajo smreke, bore in hoje, in kako za nas učitelje, kateri čuvamo in vzgojujemo državni mladini v zvezste in poštene državljane.

Prepričano je sicer učiteljstvo, da državni poslanci poznaajo naše prežalostno gmotno stanje, kar so posebno pokazali v zadnjem zasedanju državnega zboru, ko je namreč vrli dalmatinski poslanec g. Biankini predložil in toplo priporočil peticijo učiteljstva iz Goriškega, Istre, Dalmacije, Tirolske in Bukovine, zavrhivši svoje priporočilo s pretresljivimi besedami: Visoka zbornica! Tem k Bogu vpijočim odnošajem se mora, pa bodi na kakoršenkoli način, narediti konec; parlament ne sme več dalje trpeti takih neprilik, ne sme trpeti, da bi bi se postopalo z učitelji kakor s parihami.

Na to je prezaslužni g. poslanec predlagal, da se dotična peticija izroči proračunskemu odseku v pretres in poročanje, koji predlog je bil tudi od državnih posancev sprejet s splošnim odobravanjem.

Peticija učiteljskih imenovanih dežel je torej sedaj v rokah proračunskega odseka. Na dotičnem odseku je sedaj, da to tako toplo priporočeno in nujno stvar pretresuje, ter o njej poroča državnemu zboru.

Ker pa ravno sedaj zopet zboruje državni zbor, ter tudi proračunski odsek svoje delo nadaljuje; bilo bi tako umestno, da bi se naša blagorodna gg. drž. poslanca: Alfred grof Coronini in dr. Gregorčič z g. predlagateljem Biankini-jem in drugimi gg. tovarisi zavezeli za to nujno stvar, ter pri proračunskem odseku storili potrebne korake, da bi ta v kratkem pretresoval sprejeti in izročeno mu peticijo, ter o njej se v tem zasedanji poročal državnemu zboru. Visoki drž. zbor bi gotovo ugodno rešil to pereče učiteljsko vprašanje, zahtevajoce od visoke vlade po nasvetu proračunskega odseka, da prispeva v toliko, da bi dežele zamogle plačevati svoje ljudske učitelje tako, kakor plačuje država svoje uradnike zadnjih treh činovnih razredov.

Prosimo Vas torej, gospodje državni poslanci, ukrenite kar je mogoče in potreben, da se trpečemu ljudskemu učiteljstvu že v tem zasedanju državnega zboru zajamči kako zboljšanje žalostnega gmotnega stanja njegovega.

Od beneške meje, 28. februar. — Že trideset let se borimo, da bi dobili potrebne ceste, ki nas bi vezale s središčem okraja, s središčem dežele ter z onimi kraji v furlanski ravnini, kamor težijo naši pridelki: drva, sadje in nekaj vina. S soško dolino z ene strani ter z Brdi in furlansko planjavo z druge, iščemo zveze za vozi in živino; ali se vedno je večina naših krajev taka, da mora rabiti smrtno nevarne ceste, ali da sploh ne more priti do njih, ako noče prekoračiti italijanske meje. Ta meja ima pa za nas toliko sitnost, težav in stroškov, da se jo le bojimo.

Zarez boljšega upanja nam je posjal ko sta sedanja državna poslanca izprosila, da je vlada sprejela v svoj načrt cesto ob vsi italijanski meji od Vrhovlja do Srednega in tik meje ob Idriji ob Golegabrdi do Britofa, kar bi bilo več sto tisoč kron, in ko je vlada obeta, da prevzame osemdeset odstotkov vseh stroškov.

Ali tudi ta žarez je začel ginjevati, došlo nam je iz Gorice pisemce, katero pravi, da je deželni poslanec in odbornik dr. Henrik Tuma stavil predlog, da vlada naj ne dà obečanega denarja za te ceste, ampak naj ga obrne za druge namene.

Da so morebiti tudi druge potrebe v deželi, ne bomo tajili; ali da bi bile druge najnovejše nego so naše ceste, oziroma kolovizi, ki nas bi s svetom vezale, more trditi le ta, ki naših krajev ne pozna. In dr. Tuma, naš zastopnik v deželnem odboru, nam hoče še to odvzeti, kar nam je bilo po dolgih prošnjah obečano.

Bazovica. — Kjer lepo petje se glasi, Tam najti dobrih je ljudi! — Bog je dal človeku um, pamet in voljo, kakor tudi telo, srce, čut in glas, s katerim naj bi se človek blažil, osrečeval, zabaval, delal, občeval in razveseljeval. Človek, ki noče biti že na tem svetu mrtev, mora bistriti um, oživljati, krepčati, razvijati in se zanimati za napredok, bodočnost in sploh za vse, kar je pravo, koristno in plemenito. Da pa se zamore vse to doseči, treba je pripraviti človeku družbo in sicer take družbe, kateri namen je: pripravljati narod k temu, ga vzbujati, blažiti in učiti.

Prav v tak namen ustanovila so se in se še ustanavljajo po raznih slovenskih vseh in mestih razna izobraževalna, zabavna in pevska društva. Prav tako ustanovilo se je pred letom tudi v naši Bazovici do sedaj še mlado pevsko društvo pod imenom: „Lipa“, katerega prava resna volja in namen je:

Z milo slovensko narodno in cerkveno pesmijo ljudstvo zabavati in blažiti, družiti pojedine pevce, pevke in podpornike v skupno in složno delovanje v prosteh in napredek društva, priskrbljevati svojim članom lepega, kratkočasnega in podučnega berila in prirejati lepe in zabavno-poučne večere in veselice s petjem, deklamacijami, gledališkimi predstavami (igrami) itd., pri katerih naj bi se člani in drugo občinstvo za malo potrošeno svoto nedolžno veselili in zraven tudi učili. Vsaj je že očvidno dokazano, da lepo petje blaži srca, miri strasti, mori žalostne in zlobne misli, pospešuje kratkočasnost in radost, kakor tudi ljubezen do cerkve, bližnjega in domovine.

Kakor nam je petje sredstvo blaženosti in navdušenja, tako bodi nam tudi ples, šola omike in lepega vedenja. Naše društvo prirejalo bo zraven narodnih veselic tudi društvene plese, na katerih se bo skrbelo, da se bodo naši mladeniči in mladenke zraven veselja tudi učili lepega spodbognega obnašanja, a ne takega, kot se je navadno videlo na onih staronavadnih, žepu in zdravju škodljivih fantovskih plesih, na katerih vlada večinoma še nezavedna surovost, a glavni korist in namen jim je: pisanje in naposled — pretep itd.

S takimi in enakimi plesi bi se člani našega društva ne smeli baviti, ako hočemo doseči svoj pravi namen, kajti, le v pravi dostojni, nedolžni in ublaženi veselicu in plesu, je polovica zdravja in v taki naj se človek ob časih malo veseli. Torej le take in enake nedolžne in poučne plesne in veselice bo prirejalo naše društvo „Lipa“.

Da se bo naše pevsko društvo „Lipa“ čimdalje uspešnejše razvijalo ter s svojim delovanjem tudi dosežalo svoj namen, načrilo si je novo knjižnico za shrambo društvenih muzikalij in raznih knjig ter nov harmonij za podučevanje slovenskega cerkvenega in narodnega petja. Za vse to in se druge priprave in društvene potrebe potrebovalo bo naše društvo večo sveto denarja, katerega pa naše mlado društvo nima na razpolago, marveč si ga more še le pridobiti.

Rojaki domači! Od Vas je odvisen obstoj in napredok našega društva, do Vas se obračamo s prošnjo, da nam pomagate in ga podpirate s tem, da v velikem številu prihajate na naše zabavno-poučne veselice in plese in pevsko-zabavne večere, ki jih bo prirejalo po možnosti ob svojem času naše društvo in kateri niso namenjeni te omikancem, ampak veliko več Vam domačinom v izobražbo in nedolžno razveljevanje.

Pridite torej, videli in uživali boste našega delovanja in ne bo Vam žal, pač pa se prepričate, da namen našega društva je res pravi namen vzgoje in omike, to je: naš še nezavedni narod

buditi, učiti ga in navduševati za svoje pravo, svojo kri in svoj dom!

Hrabec Ražem,
državni predst. in pevovodja.

O razdelitvi občinskih zemljišč na Goriškem.

Že v prvi dobi svojega obstoja — to je v letih 1770—1775 je naše c. kr. kmetijsko društvo prav pogostoma razpravljalo vprašanje, ali kaže v občinem interesu deliti občinska zemljišča med občinarje v last, ali je bolje, da se ohrani na njih skupna paša. Mnogo strani dolgi govorji so od besede do besede zapisani v društvenih zapisnikih. Iz Furlanije so prihajale celo deputacije, katere so nujno prosile, naj se za božjo voljo prepovede razdelitve.

Tudi gospodje grajsčaki so večinoma zagovarjali ohranitev skupne paše in tako je takrat prav močno prevagovalo razdelitvam protivno mnenje. Napisali so naši sodeželani v političnem okraju Gradiščem vendar prvi odpravili skupnost paše in drugih vžitkov, ko je gorska stran dežele žalibog šele v novejem času prišla do boljšega spoznanja in do enake rešitve prevažnega gospodarskega vprašanja.

Okoli leta 1854. so se vladna oblastva v poseben namen nekoliko časa bavila z razdelitvijo občinskih zemljišč. Takrat je šlo namreč za národnó ali takozvano posilno državno posojilo. Da bi občine lažej skupaj spravile v to potrebne, naložene jim vso, nasvetovalo se jim je, naj razdele nekoliko svojih občinskih zemljišč ter razprodajo deleže občinarjem. In tako se je zgodilo v marsikateri občini, zlasti v Brdih, v bližnji goriški okolici in tu pa tam v Ajdovskem okraju. Čuditi se je le, da ugodne posledice takratnih razdelitev niso vzbudile posnemanja v drugih občinah in niso sploh vplivale na to, da bi se bila začela od kraja deliti vsa občinska zemljišča. Kar se je takrat razdelilo občinskega sveta, to je vse že davno obdelano in razdeleno, spremenjeno v njive, sadnjake in travnike in se tako razlikuje od tistih zemljišč, katera so ostala v skupnem občinskem gospodarstvu, kakor noč od dneva. — Od tiste do ustavne dobe so mirovale razdelitve — redko kje se je še kaj malega razdelilo s privolitvijo polit. okrožnega oblastva.

V ustavni dobi pa je prišlo vprašanje zastran razdelitve občinskih zemljišč v deželnozbornskem zasedanju leta 1863. na dnevni red. Takrat je po predlogu deželnega odbora, v kojega imenu je poročal dež. odbornik Winkler, zbor sprejel načrt zakona, obsegajoč načelna vodila, po katerih naj bi se med občinarje v last delila občinska zemljišča v občinah naše poknežene grofovine. — Glavno načelo, oziroma merilo za razdelitev je bilo to, da bi se razdelitve izvrševali v tistem razmerju, za katero bi se zjednili vsi upravičenci. Ako bi pa ne bi bilo možno doseči tacega porazumeljenja, odkazala bi se polovica občinskih zemljišč v enakih delih po vrednosti vsem občinarjem, ki so glave družine in stalno stanujejo v občini, — druga polovica pa bi se razdelila po meri izravnih davkov, ki jih vsakdo plačuje od svojih zemljišč, ležečih v dotični občini. —

Ta načrt zakona ni našel milosti pri vladni, katera je menila, da so pravne razmere glede uživanja občinskega posestva v naših občinah preražlične, da bi kazalo, predložiti tak načrt zakona v cesarsko potrdbo, kateri bi v posameznih slučajih ne dopuščal ozirati se na posebne pravne ozire prevladajoče v posameznih občinah. Zato je sodila, naj bi se od slučaja do slučaja izdajali zakoni o razdelitvi občinskih zemljišč za vsako občino posebej. V zasedanju leta 1875. je deželni poslanec Faganel še enkrat predlagal, naj bi zbor sklenil tak splošen načrt zakona — a njegov predlog ni obveljal, marveč je takrat zbor naročil deželnemu odboru, naj opozori občine, zlasti Kraške, na koristi, ki bi izvirale iz razdelitve občinskih zemljišč ter jim pové, da se bode deželni zbor oziral na dotične načrte zakonov, ki se mu predložijo v doseglo razdelitve občinskih zemljišč, če se bodo opirali na soglasno željo vseh občinarjev, ali pa na stareinstvene skele, sprejete z ozirom na posebne potrebe in pravne razmere posameznih občin, samo da ti predlogi ne zadevajo občinskih gozdov, kateri se v zmislu gozdnega zakona praviloma ne smejo

deliti, glede katerih pa bi morale občine, ki jih še kaj imajo, uvesti razumnije gospodarstvo.

(Dalje prihod.)

Politični razgled.

O sedanjem političnem položaju piše „Information“ približno takole:

Parlamentarni položaj se je, vsaj tako se nam zdi, nekoliko zboljšal. Zadnja seja poslanske zbornice se je vrnila mirno in kakoršne so naše razmere, se mora uže to zaznamovati kakor nek uspeh. Vedno se bolj kaže, da ne bode mladočeska obstrukcija zadrževala zborničnega delovanja, marveč bodo Čehi vsled vpliva poljskega klubu in pa jugoslovanskega le bolj markirali nego pa tirali do skrajnosti, sosebno pa tudi zradi tega, ker prihajajo tudi sami Čehi do takega spoznanja. Iz tega je razvidno, da nevarna ost državnemu zboru ne preti od desnice. Ako bi se torej zatrl v Avstriji parlamentarizem in mu sledil absolutizem, bi to zkrivila le levica. Prav ugodno je vplival na zbornico tudi govor ministarskega predsednika dr. vit. Koerberja, ki je še prej izbrisal slab vtis, katerega je napravil govor poljedelskega ministra barona Giovannellija, vsled katerega niso bili razburjeni le socialistični elementi, ampak je iznenadel tudi vse zmernejše stranke. Sicer pa dr. vit. Koerber ni desoviral poljedelskega ministra, katerega načela so popolnoma ista kakor načela krščanskih socialistov, pač pa je desoviral poljedelsko ministerstvo, to je tiste ostanke starega birokratizma, kateremu je šel baron Giovannelli kot minister-novinec na limanice, kar se je njegovim prednikom, n. pr. grofu Falkenheinu tudi večkrat zgodilo. Prav dober vtis je napravil v zadnji seji poslanske zbornice tudi odločen nastop predsednika dr. Fuchsa nasproti škandaloznemu obnašanju nekaterih poslancev v predzadnji seji. Sicer se pa čujejo v naši poslanski zbornici zadnja leta take surovosti kakor v nobenem drugem parlamentu. Ako bi koj v začetku, ko so se začeli pred leti prikazovati slični pojavi v naši zbornici, bivši predsedniki odločeno nastopili proti njim, ne bi bila ta razvada v našem parlamentu na tisti višini, na kateri se žal nahaja danes. Ponavljamo torej še enkrat, da nevarnost za obstoj parlamentarizma v naši državni polovici tiče le na lev strani, a ne na desnem in to na isti lev strani, ki je zkrivila vse te žalostne razmere, v katerih se nahajamo in ki so toliko oškodovale našo državo, ki se pa danes hlinijo za edino državo ohranjujočo stranko.

Državni zbor.

Zbornica poslancev je v svoji seji dne 28. februarja t. l. dokončala debato o nujnih predlogih glede premogarskega štrajka. Seja je bila mirna. Govorniki so povdarijali potrebo, da vlada sama poseže v to zadevo ter da prisili lastnike premogokov, da zboljšajo plače delavcem. Predloge so odstopili politično-socijalnemu odseku v proučevanje, posebno glede skrajšanja delavnega časa. Na predlog posl. Kaftana, ki je bil vsprejet, mora odsek poročati o tem vprašanju zbornici do 12. t. m.

Spravna seja načelnikov „Slovansko-krščanske narodne zveze“ ter načelnikov mladočeskega kluba in pa onega čeških veleposestnikov.

V sredo so se zbrali načelniki mladočeskega kluba, kluba čeških veleposestnikov in pa načelnika „Slovansko-krščanske narodne zveze“ k skupni seji. Namen tega posvetovanja je bil, vplivati na mladočeski klub, da bi uravnal svojo takto tako, da ne bi provzročil razpusta državnega zboru, kateremu razpustu bi morebiti sledil absolutizem. V tem slučaju bi bili Slovenci izven Kranjske v najslabšem položaju, ker so v vseh deželnih zborih slabo zastopani in bi vsled tega dotične večine brezobzirno postopale proti njim. — Nemško-češka spravna pogajanja pa naj bi se tudi uravnala tako, da bi se vsپoredno z njimi reševale tudi narodnostne razmere o Slovencih in Hrvatih. Skupno postopanje teh treh klubov bi gotovo ugodno vplivalo tudi na razvoj jezikovnega vprašanja pri Slovencih.

Projektovane nove železnic.

Vlada je predložila načrt, po katerem se bodo gradile naslednje proge: 1. železnica čez Karavanke-Celovec, oziroma Beljak Jesenice-Bled-Sv. Lucija-Gorica-Opcina-Trst-Sv. Andrej. Ta proga bo veljala 182 milijonov krov ter mora biti gotova do leta 1904; 2. Lvov-Szambor-Uszosz, mora biti zgotovljena do leta 1903; 3. železnica čez Ture, Schwarzbach-Gastein-Möllbrucken-Spitäl do leta 1907; 4. Klaus-Windischgarsten-Selzthal do leta 1903; 5. Rakovitz-Laund do leta 1901; 6. Hartberg-Friedberg do leta 1901.

Vojska v južni Afriki.

bilo nad 40 tisoč in nad 100 topov, ki so od vseh strani bljuvali smrtonosne krogle med junaške burske čete. Proti taki premoči se je liki Leonida s svojimi Špartanci boril Cronje s svojo tolkokrat manjšo četo. Cele otroke in žene so imeli s seboj Buri, a pri vsem tem so hladno krvno zrl v obraz smrti, v nadi da jim pride pomoč ci kake strani.

Pa pomoči ni bilo — in Cronji ni preostajalo drugega nego, da je storil — to kar je storil. Hrabro ste se borili gospod, bili so prve besede, katere je izustil maršal Roberts, ko se mu je približal postaren mož, osevilih las, — ogorelega obraza, v priprosti kratki jopi, izprav navadnega suknja — možki je poprej mirno nadzoroval svoje delalce, ki so obdelovali njegovo polje, ki je rabil smrtonosno orožje le za — divjačino v domačih gozdih — ki je pa moral zgrabitati zdaj, da varuje ljubljeno domovino — pred hujšim sovražnikom, nego je krvoljčna zverjad v oranjskih gozdih — pred sovražnikom — ki hoče oropati lepo njegovo domovino najdragocenije zaklada — njeno svobodo.

Domače in razne vesti.

Imenovanje. — Predsednik tržaškega nadodišča je imenoval pravna praktikanta gg. Antona Bonnetta in Josipa Levpuščeka sodnima avskultantoma.

Ivan Šabec †. V Trstu je v torku zjutraj po kratki bolezni umrl znani slovenski rodoljub gospod Ivan Šabec, zaposlitvi v dvojno v dva sinka. Pokojnik je radošno podpiral vse slovenske zavode v Trstu, posebno je deloval pri tržaški posojilnici in hranilnici. Lahka mu zemljica!

Umrl je v Trebnjem nagloma ondotni nadučitelj g. Alojzij Jerše v starosti 58 let. — V Gradcu je umrl umirovljeni profesor ljubljanskega učiteljskega gosp. Jak. Praedica v starosti 64 let.

Za „Šolski dom“ je darovala družina Pečenko 14 K mesto vence na krsto pokojnega S. Rožanca.

„Šolski dom“. Govori se, da neka oseba P. pobira po mestu darove za „Šolski dom“. Naznanja se p. n. občinstvu, da odbor ni pooblastil nikogar v to, ter se prosi, naj se ne da preslepiti. Darove sprejema denarničar g. Berbuč in uredništva 3 slovenskih listov v Gorici. Mesečno pobira proti pobotnicam hišnik „Šol. dom“ Jos. Wimpolšek. Odbor.

Castitum gostom Fonove gostilne ob solkanski cesti bo prihodnjo nedeljo 4. marca prilika dana, da se vdeležijo dražbe, ki se bo ondi vršila ob 3. uri popoldne. Prodajali se bodo oni dobitki loterije „Šolskega doma“, katere so dobitelji izkoriščanje. Ker se nahajajo med temi dobitki nekateri prav mični, imajo zlasti oni, katerim nemila sreča pri loteriji niti najmanjšega dobitka ni naklonila, lepo priliko, popraviti ta nedostatek. Torej na svrdenje pri Fonu!

Načelništvo ž. odd. Š. D.

Dr. Gregorčiča nujni predlog glede bede v Brkinih ne da „Soči“ in njenim patronom mirovati. Se le zdaj, pravi „Soča“, so se javili državni poslanci in še to je po njenem mnenju le peseck v oči. Altro che rokovnjaštvo, „poštena“ „Soča“! Ako bi bilo uredno odgovarjati na tako pisavo in ako bi imeli posla s poštem nasprotnikom, bi rekli: Naši državní poslanci niso mogli staviti v državem zboru takih nujnih predlogov, ker ni isti zboroval.

Ker pa imamo posla s „Sočo“ in z njenim lastnikom, ki ima posebno dušo, rečemo le:

Seveda, ako bi bil dr. Tuma državni poslanec, bi pisal cesarju, naj skliče nemudoma državni zbor samo za to, da bi ta stavil kak nujen predlog. In zgodilo bi se.....

Za ljudi, ki kvarijo papir s takimi budalosti, ima Lah najimenitejši izraz in ta je: buratin!

Dr. Tuma in italijansko njegovo tolmačenje v deželnem odboru. Gledate Italijanskega tolmačenja v deželnem odboru smo mi gosp. dr. Henrik Tumi že povedali, kar smo mislili in pri tem ostanemo. S „Sočo“ se pa o tej stvari ne spuščamo v polemiko, ker bi bilo škoda časa in črnila. Nekaj pa jih moramo vendar le povedati. Rokovnjaštvo, lopovčino, „lažniki po poklicu“ in slično blago ji vračamo nazaj. Mi bi namreč ne hoteli, da bi nam ne naprila „Soča“ kako pravdo zaradi motenja posesti ali pa lastninske pravice glede takega blaga, dobro vedoč, da ima „Soča“ okolo sebe razne jezične „doktarje“, ki to dobro razumejo.

V tem pogledu torej le toliko in nič več.

Z onim veleposestnikom iz goriške okolice, ki je kot veleposestnik tudi volil dr. Staniča v kmečkih občinah, se nikakor ne homo prerkali — radi tistih 100 K, katere je „namenil“ za „Šol. dom“, ako se mu dokaže, da je esramno lagalo grofu C., ker ta poštenjakovič sploh ne eksistira. Da pa je žepa lastnika „Soča“ ni ničesar spraviti za slovenske zavode, kakor je tuži in poštenju, o tem je prepričan vsak goriški Slovenec. Didi!

Med „Edinostjo“ in „Slov. Narodom“ se je unel hud peresni boj, ki se čem dalje razširja. Mi nimamo nikakega povoda, da bi se vtikal v ta preprič, konstatirati pa moramo, da hoče biti teržaška „Edinost“, naj velja kar hoče, nadzorovalka vseh slovenskih sliškarov ter stari visoko nad strankami. Kako žalostno pa igra to vlogo, pokaže se o vsaki priliki. Gorica je prav blizu Trsta, klub temu pa pozna „Edinost“ naše razmere približno toliko kot recimo celjska „Domovina“. Klub vsemu temu pa se ne prenehoma meša v naš razpor. Včasih pogovili sama, potem pusti zopet zakričati kakemu istrskemu „duhovniku“: „svet je lump“, za spremembu pa je moral te dni nastopiti s svojimi tiradami nek Podkapinski. Vsa ta šara pa je napisana vedno le v prilog našim domaćim nasprotnikom, kateri so ji vzor rodoljubi, med tem, ko naš stranko natolec na vse možne načine, seveda pod kinko — nepristranosti.

Mi torej nujno svetujemo ljudi „Edinosti“, da naj blagovoli pometati tržaški gnoj in naj se nikari toliko ne vtika v goriški razkol, ki jo prav za prav sila malo briga.

Oh le naprej, oh le naprej! Zadnjič smo poročali o c. kr. uslužbeniku, ki je krstil na pismu našo Sežano s „Cesiano“ po uzoru IV. sekcije irredentovskega družava „Il circolo garibaldino delle Alpi Giulie“, danes pa čitamo v „Edinosti“, da poznačo c. kr. sodni urad v Trstu in v Sežani tudi ime „Storiano“ za naše Šturje. C. kr. davkarija v Pazinu pa krsti hrvatski Boljun za Finale, a c. kr. davkarija v Sežani pošilja svoje dopise slovenskim strankam naslovanim v italijanščini. Ali ni to fltno?

Mi priporočamo take reči našim državnim poslancem ter jih prosimo, da pozivejo na pristojnih mestih, kadar so doble naše c. kr. uradnike ukaz, prvič da se glede naših vasi in trgov poslužujejo nomenklature zgorej omenjenega „Il circolo garibaldino delle Alpi Giulie“ in kadar je izšel ukaz, da se poslužujejo pri odpošiljenju uradnih pisem na slovenske stranke v polnoma slovenskih krajih — italijanskega jezika.

Pišejo nam: Kaj želijo naši sovražniki? — Oni želijo v prvi vrsti uničiti slovensko trgovino. Zato se kakor ljudi sršeni zaganjajo vajo, da bi jo oškodovali. V ta namen jim služijo tudi najpodlejša sredstva. Na celej črti narodne trgovine jih posebno bode slovenska mirodilnica. To pa zato, ker je odločno narodna in ker ne morejo njenemu lastniku materialno do živega, čepravno si to silno prizadevajo. Kjer koli morejo, dajajo slabe informacije o gmotnem njegovem stanju. Ker jim pa te laži niso obrodile, izmislili so si še grših. Začeli so prizadevati, da bode slovenska mirodilnica oddana in da bode njeni odjemalci siljeni vrniti se v laške drogerije kupovat. To je njih pobožna želja, ker bi potem lehko cene zvihali in odjemalce — Slovence prav poslošno odrali. Čudno se nam zdi le, da so tudi nekateri Slovenci sedli na te limanice, gotovo nevede. Lastnik mirodilnice isče sicer družabnika, toda le zato, da bi svojo trgovino še povečal in razširil. To seveda ne diši našim sovražnikom, ter si zato prizadevajo škodovati, kolikor je že mogoče. Slovenskim odjemalcem pa toplo prizadevamo, da v tej zadavi store svojo dolžnost, ter tako pokažejo, da se narodno zavedajo ter si znajo varovati težko izvojevano pridovitev.

Razstavljeni slike domače umetnice v „Šolskem domu“. Opozorili smo že občinstvo na krasne slike, katere je razstavila v „Šolskem domu“ gospodična H. Šantel. Danes priobčujemo še vabilo, katero je razposlala slikarica po naši domovini. Vabilo se glasi:

O priliki svojega bivanja v Benetkah v preteklih treh mesecih napravila sem v galeriji onašnje slikarske akademije dve cerkveni sliki. Prva, predstavljaljoca „veselje angelov nad Devico Marijo“, je natančen posnetek (v do polovice zmanjšani meri) izvirne slike Padovani-ja, v velikosti 132krat 80 cm; druga, predstavljaljoca sv. Kajetana, kateremu se prikaže sv. družina, je posnetka v nespremenjeni meri po izvirniku imenitnega benečanskega slikarja Tiepolo-a in je za malenkost manjša od prve.

Obe sliki bosta z dobrotljivim dovoljenjem g. dr. A. Gregorčiča v „Šolskem domu“ v Gorici nekoliko tednov na ogled postavljeni, in jih lahko ogledal vsak, kdor se oglaši pri šolskem slugi.

Jemljam si tem povodom prostost, najljudnejše vabiti vse častite gg. cerkvene predstojnike, duhovnike in sploh častitelje sliksarske umetnosti, da bi si ogledali gori imenovani slike.

S tem razstavljanjem pa se nameravam predstaviti gg. cerkvenim predstojnikom kot domača, akademično izučena slikarica, pripravljena sprejemati naročila v stroki cerkvenega slikarstva, bodisi samostalnih, bodisi po imenitnih mojstrih v velikostnih galerijah posnetih izdelkov.

Ker sem se prepričala na lastne oči, da so zlasti v slovenskem delu naše dežele one cerkve, ki niso bile deležne kakega grajskih pokroviteljstva, jako revne glede slikarskih okrasov, in da so še one slike, ki se v njih nahajajo, dostikrat izdelki

jako primitivnih umetnikov, mislim, da ne storim s tem neumestnega koraka, ako stavim č. gospodom cerkvenim predstojnikom svojo slikarsko zmožnost na razpolago. Ker se ravno odpravljam na Dunaj, kjer se mislim muditi nekoliko mesecev, mogla bi tudi pri tej priliki izdelati kak posnetek v ondotni c. kr. galeriji slik.

Radi eventualnih poizvedb obrnil se je do čast. gg. dr. A. Gregorčiča ali prof. Berbuča, ki bosta radovoljno posredovala, ali pa do mojih staršev v Gorici, via Ponte nuovo št. 26.

V Gorici 13. februarja 1900.

Henrika Šantel,
član monakovskega društva umetnic,
in bivša učenka tamš. siik. šole.

Veliki ples slov. Čitalnice se je vršil pretekel nedeljo od večera v rano jutro. Veliki ples običejno navadno tudi gospice in gospodje v kostumi. Tudi letos je bila od njihove strani udeležba obilna in tudi lepa. Lepi so bili kostumi — in tudi plesne toalete so bile okusno zastopane. Ogrka s svojimi bordurami — ciganka s svojimi vedeževalskimi kartami, prave, pristne Slovence v narodni nosi; njih noša ni bila samo pristna, ampak tudi bogata, jedna gospa nam je tako ugajala in zelo se nam je v resnici, da ne bi bilo mogoč najti lepe Slovenke v pravem pomenu besede. Nekateri Slovenci so delile šopke. „Rožek ravn, nageljček, rožmarin, iz tega ti pušljice naredim“, so si vzele za svojo devizo — in njihovi šopki so prav lepo pristojali prsim moderno blečenim plesalcem! — Odbor Čitalnice je okrasil dvorano prav čedno in njeni društveniki so prav v obilnem številu počastili ta ples. — Zabava je trajala do ranega jutra — in marsikatero mehko srce se je užalostilo, da je bilo konec prijetne, zabavne, naravne, dostojne in v vsakem ožiru gotovo moralno na nivo olikanje in omikane človeške družbe se vršče veselice.

Tukajšnja okrožna sodnija je ob sodila 26-letnega Josipa Birsa Josipovega iz Rihemberga, ker je telesno poškodoval lastnega očeta, na en mesec ječe; 23-letnega Frana Riplnika iz Črnea vrha, a bivajočega v Gorici, pa na 6 mesečno ječe z enim postom na mesec, ker je težko telesno poškodoval Frana Siliča.

Porotna obravnava proti „Corriere di Gorizia“, katerega je tožil zaradi žaljenja časti predsednik društva „Austria“ v Krminu in ki je bila enkrat že odložena, se je imela vršiti pred dunajskimi porotniki dne 26. t. m. Ker sta se stranki povrnale, ni prišlo do razprave.

Požar. Iz Doberdoba nam poročajo: Dne 25. februarja (nedelja) ob 11^{1/4} zvečer začela je goreti kopa paluba pred hišo F. Lakovici. Ogenj se je hitro vnel in prisli ljudje na pomoč, so le branili, da ni prijet ogenj zraven stoeče hiše in senike. Škoda je bilo kakih 200 gld. — kar je za ubogega jaka občutljivo, ker ni bil zavarovan. Vzrok požara ni znan — oseba, na katero se je sumilo, da bi bila ogenj nastavila, se je skazala, da je nedolžna. — Gorje bi bilo sosedom, ako bi bil veter tisto noč. — Pazite!

Kmetijski družbi kranjski je pojaviljedelsko ministerstvo dovolilo 3000 kron podpora za prospeh mlekarstva in 1000 K za prospeh pridelovanja lanu.

V prospehu obrtnike. — V kratkem predložil vlada državnemu zboru zakonski načrt, ki meri na to, da bi se obstoječe obrtnike v državi zboljšale, a nove ustavljene. Na novo ustavljena obrtniška podjetja bi bila prusta dohodnitskega davka 12 let. Kjer bi se pa kako obrtniško podjetje razširilo, bi ostal tudi obrtniški davek za določeno vrsto let nespremenjen.

Na pomoč deželnim financiam. Da bi se zboljšale deželne finančne razmere v posameznih krovovinah, odpošlje finančno ministerstvo že v tem tednu vsem deželnim načelniškom postavne načrtle glede pobiranja doklad od državnih davščin na žganje.

Odprava notarijata. Ker se je v zadnjem času po raznih listih opetovan razglasila vest, da namerava justično ministerstvo odpraviti notarijat, povprašala je dne 17. svinčana t. l. deputacija, obstoječa iz predsednika notarske zbornice za Nižje Avstrijsko in avstrijskega notarskega društva, notarja dra. Frana Mayrhofer in notarja dra. Roberta Mathoy, kot člena notarske zbornice za Nižje Avstrijsko prilikom pozdrava novega justičnega ministra Alojzija barona pl. Spens-Boden tega, kakor tudi sekcijskega sefa dra. Frana Kleina naravnost, koliko je na tej govorici resnice. Oba gospoda sta izjavila, da justično ministerstvo na odpravo notarijata nikdar ni mislilo in tudi sedaj ne misli.

Stari srebrni drobiž in stari krajcarji. Finančno ministerstvo objavlja, da bodo cesarske deželne blagajne (torej v glavnih mestih), srebrni drobiž stare veljave sprejemale še do 15. februarja leta 1901, a le za polovico imenske vrednosti. Stari krajcarji in polkrajcarji pa se kot plačilo sploh ne bodo nikjer več sprejemali, pač pa prigori imenovanih blagajnah do 30. junija t. l. zamenjavati za polno ceno; od tega dnem naprej do 30. junija 1901 pa le za polovico imenske vrednosti.

Streljanje proti toči. Ključavničar g. Ivan Rebek v Celju je izumil nov aparat za streljanje proti toči in je že storil primerne korake, da se patentira.

Lov za Ameriko. Nekateri malopridnežni so zopet pričeli iz Vidma s tiskanimi listki vabiti ljudi v Ameriko. Po Gorici in goriški okolici kar mrgoli takih listkov. Na Kranjskem dela za izseljevanje v Ameriko na zelo čuden način vladni list. Inseruje potovovalno družbo, ki nima v Avstriji conce-sije.

* „La festa degli alberi“ praznik dreves se praznuje dne 21. listopada po celem Laškem, v glavnem mestu v prisotnosti kraljice in vojaških kapel (godbe) vseh v Rimu ležečih polkov. V Rimu se vdeležuje tega praznika dijaštvu vseh šol in našaja mnogo štotin sadnega dreva. Svoj izvor ima ta slavnost v Ameriki, kjer je guverner (namestnik) Mortoā v Nebraski prisel prvi na to misel. Ta država je nameč trplja v sled razgolovanja na tako hudi vremenskih nezgodah, da ni bilo mogoče nobene reči pridelovati. Modri namestnik je zato vpeljal l. 1872. praznik dreva, ga podpiral in razširjal in s tem dosegel, da se je nasadilo že v prvem letu več nego milijon, naslednje leto pa vče čez 2 milijona sadnega dreva. Sosednje države so brez obotavljanja posnemale lepi vzgled in sedaj praznuje vče 27 držav „Severnameriške zvezze“ ta drevesni praznik. Na ta dan zasaja šolska mladina sadno drevo na šolskem in občinskem svetu in mnogoštevilno družbo ob cestah in po holmih. „Arbors day“, tako imenujejo tam ta praznik, se praznuje strogo in njegov naimenje, včepiti mladini vče v nežnih letih veselje do rastlinstva. Na ta način se je posrečilo v Zjednjene državah v primeroma kratki dobi pogozditi mnogo zemlje.

* Organizirana druhal beraška. V Černi pri Vinkovcih so prijeli te dni organizirano beraško druhal. Pri njenem poglavju, Miju Jarčanju, je našla preiskava mnogo živil, raznovrstne obleke in 400 K v gotovini. Razen tega se peča Jarčanin z oderuštvom, kajti v Vasi Černi ima pri ljudih 800 K, seveda z najvišjimi obresti. Druhal je beračila v zadružništvu ter si dobicek razdelila.

* Konfiscirana slika. Poljski slikar Sie-miradzki je naslikal podobo iz grške mitologije: Amphion in Zethos sta iz osvete prezala lepo Dirk na roge bitka. „Društvo lepih umetnosti“ je dalo to sliko reproducirati, da bi se prodajala. Policia je vse eksemplare konfiscirala, kajti lepa Dirk je bila brez toalete!

* Čudak. V Belegradu je umrl te dni 80-letni nadporočnik v p. Milije Nikolić, ki je zapustil 150.000 fr. beligradski si-rotnišnici. Pokojnik si je to premoženje priznal s tem, da je porabil na den le 1/2 fr. (24 kr.). Svojo obleko si je kraljal sam. Dvajset let je nosil neprestano isto bluzo in čepico. Bluza je bila radi večnega kranja sestavljena iz samih krp. V testametu je izrekel željo, da naj ga pokopajo v navadni leseni rakvi in v stari uniformi.

* Radi goljušije vsi pravaki zaprti. Iz Spleta poročajo, da so zaprli župana, vse občinske svetnike, asesorce in župnika iz Vergorca, ker so skupno goljušali. Orožniki so pripeljali vse vergorske pravake v spletko ječo.

Zahvala.

Povodom britke izgube našega dragega in nepozabnega očeta, odnosno tasta, gospoda

Simona Rosanza,

se prav iskreno zahvaljujemo tem potom vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za spremstvo drazega ranjega k večnemu počutku. Osobito in posebej pa izrekamo našo najtoplejšo zahvalo g. dr. Kerševanju na njegovi požrtovalnosti za časa bolezni pokojnika ter gg. c. kr. gozdnim uradnikom na njih obilnih udeležbi pri pogrebu.

Gorica, 1. marca 1900.

Žalujoča rodbina
Rosanz - Krušičeva.

Udovec-uradnik

bj rad stopil v dogovor z omikano in razumno Slovenko, ki bi bila voljna prevzeti hišno gospodarstvo in nadzorstvo njegovih otrok, oziroma tudi omožiti se.

Morebitne oglase naj se poslje na upravnštvo „Gorice“, pod znamko „ABC“.

„Narodni Koledar“

za navadno leto 1900.

dobiva se v

„Narodni tiskarni“

Gorica, ulica Vetturini 9,

po 60 vin., s pošto 10 vin. več.

Novi narodeniki „Gorice“ dobé ga brezplačno:

G. Likar,

Gorica, Semeniška ulica h. št. 10.

Trgovina pisarniških in šol. potreboščin.

Raznovrstno papirnato blago. Knjige: molitvene, šolske in vpisne. Tiskovine iz „Narodne tiskarne“ po enaki ceni. Preskrbuje tisk vizitnic, računov, kuverte z napismi.

Sprejema v vezanje knjige.

Vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

Andrej Čermel

na Kornu št. 10,

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino kolonijalnega blaga, kakor petrolej, kavo vseh vrst, riž, olje, sladkor itd. Na razpolago ima tudi domačo slanino: špeh, salame in to na drobno in na debelo.

Cena zmerna, postrežba točna.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici hiš. štev. 23,

(v hiši g. dr. Lisjaka)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboji. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta.

Razpošilja blago na vse kraje. Cena primerna, postrežba dobra.

Josip Gorjanc

gostilničar

v Attemsovi palači na Kornu
v Gorici,

ima tudi hleva za konje in
vozove.

Razun dobrega črnega in belega
vinja ter piva, priporoča vedno
izvrstna jedila, gorka ali mrzla.

Ima cena prenočišča.

„Pri Grgarki“,

ulica sv. Antona št. 3.

Točim izvrstna briska in druga domača vina, imam domačo kuhinjo, držim postelje za prenočišča po nizki ceni.

S prošnjo za blagohotno naklonjenost se prijavno priporočam za obilen obisk udani

Ivan Mizerit

(sin ranjke Grgarke.)

Tehtnice, mere in uteže preskuša ali cementira

podpisani izdelovalec tehtnic.

Príporoča se za vse v to stroko spadajoča dela in poprave gg. trgovcem in obrtnikom po nizki ceni.

Zaloga tehtnic, decimalk, biciklov vseh sistemov od 50—300 K.

Karol Komel,
Gorica, Semeniška ulica št. 8.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in
črna vina iz vi-
pavskih, furlan-
skih, briskih,
dalmatinskih in
isterskih vino-
gradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici
na vse kraje avstro-ugarske monarhije v sodih od
56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorec.

Cena zmerna. Postrežba poštena.

Prva kranjska tovarna testenin Žnidrišič & Valenčič

v Ilirske Bistrici

priporoča svoje izborne testenine kot makarone, fideline, vrvice in različne vloge za na juho velespoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni vspeh najnih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najnih v tem času kar jih izdelujeva. — Velespoštovana gospodinjava! Sezite po tej jedi, katero pri nas s lastjo še oni zavživajo, ki dosega o testeninah še slišati niso hoteli. Najine testenine vdobe se v vseh boljših prodajalnicah jestvin; povsem zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg. z najino firmo.

Trgovcem pošiljava cenik zastonj in franko.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pi-jače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf). Ciril-Meto-dovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici hiš. štev. 1.
v lastni hiši kjer je „Trg. obrt. zadr.“

S. Rozanc & A. Krušič,

krojaška mojstra,

priporočata se slav. občinstvu v mestu in na deželi za izdelovanje

vsakovrstne obleke

za vsaki stan.

V zalogi imata različno blago iz prvih tvornic.

Za točno postrežbo jamčita.

Gorica, vrtna ulica št. 8.

V Pečenkovi hiši, poleg ljudskega vrta.

Odlikovani fotografski atelier

A. Jerkič

Gorica, Gosposka ulica, hiš. štev. 7,

(v hiši goriške ljudske posojilnice)

edini zalagatelj

c. kr. avstrijske državno-uradniške
zveze za Goriško.

Sprejema vsa v fotografsko stroko
spadajoča dela.

Novi, velikomestno urejeni atelier
odgovarja vsem modernim zahtevam
v tej stroki.

P. n. gg. državni uradniki in njihovi družinski člani dobe pri obstoječih cenah 15 odstotkov popusta.

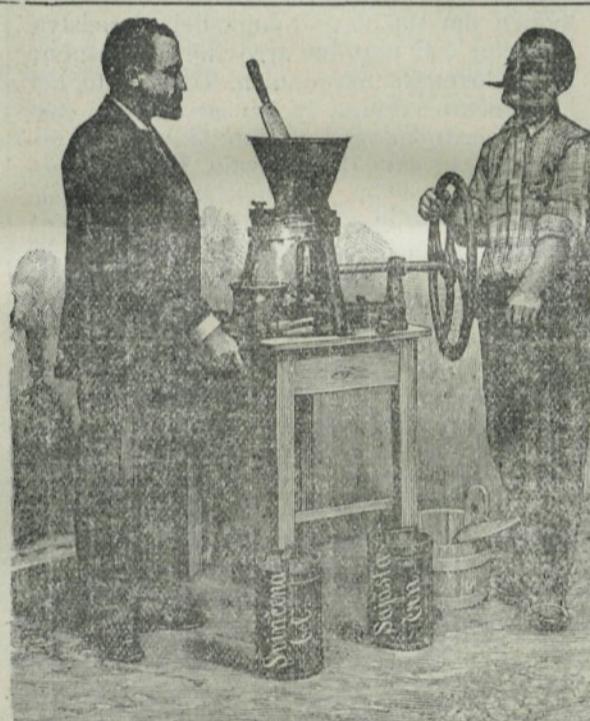
Mirodilnica (drogerija)

v Tržni ulici v poslopju okrož. sodišča

je bogato založena

z blagom najboljše vrste
ter more na drobno in debelo po skromnih cenah postreži kmetovalcem in obrtnikom, gospodarjem in gospodinjam in vsem zasebnikom, ki potrebujejo mirodilnega blaga.

Posebno se priporoča cerkevnim oblastim, županstvom, uradom, šolskim vodstvom, društvom, javnim in privatnim zavodom, tvornicam, mojstrjem, trgovcem, živinodravnikom, pilotenikom itd. — Priporoča zlasti barve suhe in oljnate, aniline in lesna barvila za obleko, bronza, pokosti (laki), sušilo, zamasko (kit), votlič, razne krede, fini cement portlandske, čopiče, ščeti, oterace za noge, šablone, zamaške, gobe, milo, sveče, užigalice, petrolej; najfineje žleplo in bakrni vitrijol; cevi in druge reči iz kavčuka (galoše), razne soli, zdravilna zelišča, mineralne vode, cedilke, (gume), cerkveno kadilo in kot primesno dišeči storaks; razna čistila, gladila in mažila; prepase za kilo, obvezne in drugo kirurško opravo, pogača za pse; toaletno milo in drugo lepotišče blago (parfumerije); potrebščine za fotografije itd.

Novoporočenci pozor!

Štejem si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Veturini, glavni vhod v Gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, Gosposka ulica št. 14, (blizu lekarne Gironcoli).

V zalogi ima
najelegantnejšo sobno
opravo, na katero se
še posebej opozarja
p. n. občinstvo!

V zalogi imata
vsakovrstno pohištvo za
vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejših
slogih, posebno spalne, jedilne in posetne sobe
so po nemškem slogu odlikovanih Črnigo-
jevih delavnic v ulici Ponte nuovo in via
Leoni, katere so lepše in ukusnejše izdelane
in ceneje od dunajskih in budapeštanskih
tovarn. Ostalo pohištvo je od prvih mizar-
skih mojstrov. — Sprejema vsa naročila in
izdeluje po izberi obrisa, najceneje in v
najkrajšem času. — Bogata zaloga podob na
platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska
brušena ogledala vsake velikosti. Različno
pohištvo, kakor: toaletne mizice, različna
obešala, preproge za okna itd. Različne sto-
lice iz trsja in celulojda, posebno za jedilne
sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z ži-
mami in platno na izberi ter razne tapete-
rike. — Daje se tudi na obroke, bodisi te-
denske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven
Gorice po železnici in parobrodih.